

Program prevence kriminality na rok 2012

Speciální výslechové místnosti v Pardubickém kraji

Projekt Speciální výslechové místnosti v Pardubickém kraji je připravován a bude realizován ve spolupráci Krajského úřadu Pardubického kraje, odboru sociálních věcí a Krajského ředitelství policie Pardubického kraje.

Krajské ředitelství policie Pardubického kraje vzniklo k 1. lednu 2010 rozdělením bývalého Krajského ředitelství policie Východočeského kraje. Z tohoto důvodu nemá dosud k dispozici na svém území žádné výslechové místnosti odpovídající současným standardům pro dětské oběti a svědky nebo ohrožené osoby z páchaného domácího násilí a pro rekognici osob. Proto byl na základě požadavku vedení Krajského ředitelství policie Pk připravován projekt na vybudování speciálních výslechových místností pro shora uvedenou cílovou skupinu.

Krajské město Pardubice leží na okraji hranic kraje a je vzdáleno od města Chrudim 12 km, od města Svitavy 70 km a od města Ústí nad Orlicí 56 km. Krajem nevede žádná dálnice, tudíž cestování je problematické a cesta ze Svitav do Pardubic trvá autem cca 1,5 hod., z Ústí nad Orlicí do Pardubic min. 1 hod. a z nejvzdálenějšího místa kraje – Králík do Pardubic trvá cesta autem cca 2 hod. Tato doba se může prodloužit, pokud je dopravní špička nebo pokud policisté vezou na výslech děti, a to z důvodu, že je nutné jet se zvýšenou opatrností. Z těchto důvodů se Krajské ředitelství policie Pk rozhodlo po konzultaci s krajem vybudovat dvě výslechové místnosti, a to v Pardubicích, která bude sloužit spádově i pro okres Chrudim a ve Svitavách se spádovostí i pro okres Ústí nad Orlicí. V tomto řešení byly zohledněny prostorové podmínky, technické zázemí a dojezdové vzdálenosti územních odborů tak, aby se minimalizoval nepříznivý dopad na psychický stav obětí nebo svědků závažné násilné a mravnostní trestné činnosti.

Speciální výslechové místnosti budou určeny pro výslechy dětí – obětí nebo svědků trestné činnosti a pro výslechy dospělých obětí a svědků závažné trestné činnosti, především násilného a mravnostního charakteru, např. znásilněné ženy, seniory, handicapované nebo v případech domácího násilí. V souladu s připravovaným zákonem o obětech trestné činnosti budou sloužit i v rámci ochrany obětí před sekundární viktimizací, kdy oběť bude mít právo požádat v kterékoli fázi trestního řízení, případně i před jeho zahájením, aby byla při úkonech, kterých se účastní, učiněna potřebná opatření k zabránění kontaktu oběti s osobou, kterou označila za pachatele, která je podezřelá ze spáchání trestného činu, nebo proti níž se vede trestní řízení, a právo zvláště zranitelné oběti žádat o zamezení vizuálního kontaktu s osobou podezřelou ze spáchání trestného činu nebo s osobou, proti níž se trestní řízení vede.

Zřizování nových standardizovaných výslechových místností pro potřeby Policie ČR (a také pro potřeby odborů sociálně-právní ochrany dětí) je jednou z priorit Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 – 2015.

Finanční krytí při zřizování výslechových místností bude zajištěno Pardubickým krajem ve spolupráci se státním rozpočtem České republiky – Programu prevence kriminality 2012 a z prostředků Krajského ředitelství policie Pardubického kraje.

Projekt má podporu vedení Pardubického kraje zastoupeného členem Rady Pardubického kraje zodpovědným za sociální péči Mgr. Jiřím Brýdlem a Krajského ředitelství policie Pardubického kraje zastoupeného jeho ředitelem, plk. Mgr. Radkem Malířem.

1. Východiska zřizování speciálních výslechových místností

Potřeba vybudovat speciální výslechové místnosti pro dětské oběti a svědky nebo ohrožené osoby z páchaného domácího násilí vychází z těchto dokumentů:

- Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 – 2015
- Národní strategie prevence násilí na dětech v ČR na období 2008 – 2018
- Národního akčního plánu realizace Národní strategie prevence násilí na dětech v ČR
- Přípravovaného zákona o obětech trestné činnosti, který bude účinný od ledna 2013
- Programu zřizování speciálních výslechových místností pro dětské oběti a svědky Policií ČR
- Standardu vybavení speciální výslechové místnosti pro dětského účastníka trestního řízení
- Úmluva o právech dítěte z roku 1990
- Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte, která se týká prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie
- Zásady spravedlnosti ve věcech týkajících se dětských obětí a svědků zločinu, které vydala Ekonomická a sociální rada OSN ve své rezoluci č. 20 z roku 2005

2. Cíle projektu

Projekt „Speciální výslechové místnosti v Pardubickém kraji“ je pilotním projektem svého druhu realizovaným na území Pardubického kraje. Záměrem projektu je ve vzájemné spolupráci mezi Policií České republiky a Pardubickým krajem vybudovat dvě speciální výslechové místnosti pro dětské svědky a oběti trestné činnosti s **cílem ochrany obětí trestných činů před sekundární viktimizací**.

Prioritou projektu je pro výslechy dětí vybudovat neformální prostředí, zásadně se odlišující od policejních kanceláří, umožňující šetrnější a humánnější zacházení s dítětem, při němž se současně minimalizuje počet úkonů tak, aby oběť nebyla dále vystavována vypjatým stresovým situacím, jež by měly za následek dlouhodobé poškození jeho psychického stavu nebo vývoje (v případě dětí). Specializovaná výslechová místnost umožňuje navázání bližšího kontaktu s obětí, což je nesmírně důležité právě z hlediska taktiky výslechu. Je možné využít tzv. herny, kde se zjišťuje psychosociální úroveň dítěte, stupeň komunikačních dovedností a výrazových prostředků, momentální naladění dítěte, vztah k cizí osobě, příprava na výslech, vysvětlení důvodu výslechu dítěti.

Výslechová místnost bude vhodně uspořádané a technicky vybavené pracoviště zajišťující maximální autenticitu celého výslechu a jeho přesnou dokumentaci. Bude vyhovovat všem standardům a potřebám trestního řízení v současnosti. V této specializované místnosti bude docházet ke kontaktu vyšetřovatele s dětskou obětí trestného činu (znásilnění, pohlavní zneužívání, svádění k pohlavnímu styku, týrání aj.). Nenucené prostředí, speciální loutky (prostřednictvím nichž lze simulovat nepříjemný zážitek dítěte i beze slov) a záznamová technika, to vše bude napomáhat získávání informací od dětské oběti a dokumentaci úkonu.

Dítě tak na rozdíl od minulosti přijde při trestním řízení do kontaktu pouze s jednou osobou, čímž je odstraněn psychologický blok dětské oběti, dříve způsobený přítomností osob, které se ze zákona účastní výslechu dítěte (vyšetřovatelé, obhájci, soudce, státní zástupce, rodiče nebo zákonní zástupci dítěte, zástupce OSPOD /orgánu sociálně-právní ochrany dětí/, kriminalisté, popř. dětský psycholog či psychiatr).

Pozitivní ohlasy ostatních krajů České republiky, v nichž již byly výslechové místnosti zřízeny, a zároveň Krajským ředitelstvím policie Pardubického kraje prezentovaná nutnost aktivně řešit nevyhovující úřední prostory, v nichž momentálně výslechy dětských obětí

probíhají, ukazují vybudování výslechové místnosti v praxi jako nezbytné, potřebné a z hlediska policejní taktiky také maximálně efektivní.

Specifické cíle projektu:

a) Ochrana dítěte a dalších zranitelných osob

- Ochrana dítěte a dalších zranitelných osob – hlavním cílem projektu je dále nepoškozovat dítě – oběť, popřípadě svědka, trestné činnosti a zmírnit tak traumatický zážitky prožité události. Záměrem je vybudovat místnost, která se bude zásadně odlišovat od tradičních policejních kanceláří, aby nutný pobyt dětí byl co nejméně traumatizující. Vedení výslechu v takovéto místnosti umožní usnadnit kontakt s policií a chránit dítě před nepříjemnými zážitky způsobenými úředním prostředím policejního pracoviště.
- Zabránění sekundární viktimizace, tedy zejména psychického zraňování dítěte způsobené nešetrně vedeným či mnohokrát opakovaným výslechem, což mu může způsobit traumata, která jsou srovnatelná či dokonce horší, než trauma způsobené vlastním trestným činem.
- Specializované výslechové místnosti mohou sloužit nejen k výslechům dětí, ale i k výslechu mladých delikventů a pro výslech jiných, především psychicky zranitelných obětí, zejména obětí sexuální trestných činů či obětí domácího násilí.

b) Posílení zákonnosti a zkvalitnění úkonů v rámci trestního řízení, posílení spolupráce obce, policie a dalších subjektů.

- Speciální výslechová místnost s kvalitní záznamovou technikou výrazně usnadňuje provádění „neopakovatelných úkonů“ ve smyslu ustanovení § 160 odst. 4 tr. ř. a postup podle § 102, odst. 2.
- V rámci zkvalitnění úkonů dojde i k prohloubení a zlepšení spolupráce mezi orgány sociálně právní ochrany, Policie ČR a dalšími subjekty, které se podílejí na minimalizaci sekundárního poškození oběti. Při výslechu těchto osob budou přítomni i psychologové, kteří okamžitě doporučí další psychosociální intervence poškozených osob. Výslechových místností budou moci při své práci využívat i orgány sociálně-právní ochrany dětí.

c) Zvýšení významu dokumentace a videozáznamu

- kdykoliv v průběhu trestního řízení je možno objektivně přezkoumat dodržení zákonných podmínek výslechu, vedení výslechu
- zlepšuje objektivnost protokolace výslechu – přesný záznam slovního vyjádření vyslýchané osoby, zachycení neverbálních prvků komunikace
- umožňuje úplnost, včasnost protokolace
- poskytuje podklad pro vypracování znaleckého posudku z oboru psychiatrie (ve smyslu ust. § 118 tr.ř.), z oboru psychologie (ve smyslu ust. § 105/1 tr.ř.) – posouzení sociální úrovně osobnosti vyslýchaného, odborné hodnocení obecné a speciální věrohodnosti vyslýchaného
- profesionalizuje práci specialistů Policie ČR
- prostředí, ve kterém je prováděn výslech, ovlivňuje emoce oběti nebo svědka a kvalitu získaných informací a eliminuje nutnost opakování úkonů
- skutečnost, že výslech je sledován a dokumentován představuje i tlak na kvalitní přípravu

vyslýchaného, protože záznamová technika zaznamenává i všechny jeho případné chyby.

d) Zlepšení taktiky výslechu oběti

- Specializovaná výslechová místnost umožňuje navázání kontaktu s obětí, což je nesmírně důležité právě z hlediska taktiky výslechu. Je možné využít tzv. herny, kde se zjišťuje psychosociální úroveň dítěte, vztah k cizí osobě, stupeň komunikačních dovedností a výrazových prostředků, momentální naladění dítěte, příprava na výslech a vysvětlení důvodu výslechu dítěti.

3. Cílová skupina

Výslechové místnosti budou zaměřeny především na výslech

- **děti a mladistvých**
- **jiné zranitelné oběti, zejména oběti sexuálních trestných činů či obětí domácího násilí**
- **seniorů**
- **mladých delikventů**
- **a pro rekognici osob**

Dále je vhodné využívat speciální výslechové místnosti i **u dětí a mladistvých, kteří jsou pachateli** trestných činů, činů jinak trestných nebo provinění. Rychlé, zadokumentované vyšetření jejich protiprávního jednání je bezesporu v zájmu společnosti.

4. Popis výslechových místností v Pardubicích a ve Svitavách

4.1 Speciální výslechové místnosti v Pardubicích

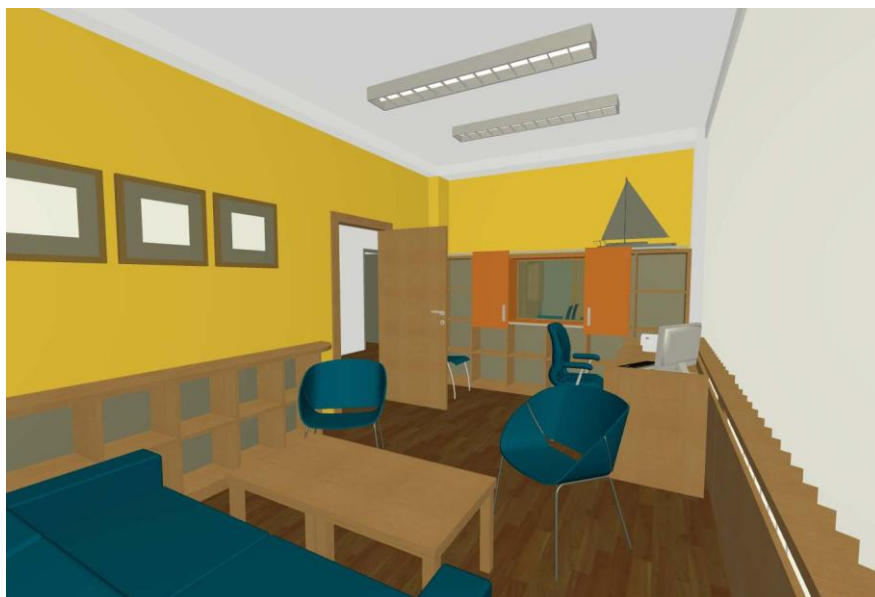
Speciální výslechová místnost v Pardubicích bude sloužit spádově pro komisaře krajské služby kriminální policie a vyšetřování a pro komisaře služby kriminální policie a vyšetřování obvodních oddělení Pardubice a Chrudim. Vedením KŘP je předběžně schváleno, že tyto výslechové místnosti budou moci po dohodě pro své potřeby využívat Městské úřady Pardubice a Chrudim, a to zejména pracovníci OSPOD. Dále lze výslechové místnosti využít ve spolupráci s VPŠ Pardubice při výuce frekventantů specializovaných kurzů pro policisty. Výslechové místnosti budou umístěny v budově Krajského ředitelství policie Pk, Na Spravedlnosti 2516, Pardubice, v křídle budovy, kde v současné době sídlí Vyšší policejní škola, v prvním patře. Tyto prostory jsou přístupné z hlavní budovy KŘP Pk a jsou stavebně odděleny (dříve tam bývala ubytovna školy). Prostory se skládají z chodby a 5 místností, po rekonstrukci bude vybudován samostatný komplex, kde budou 2 výslechové místnosti, 1 technická místnost, chodba, kuchyňka a sociální zázemí. V blízké budoucnosti by se měla Vyšší policejní škola odstěhovat, a poté by byly prostory výslechových místností přístupny i přímo z ulice samostatným vchodem, celé poschodí bude potom obsazeno SKPV. Samostatný zadní vchod umožní též bezbariérový vstup do výslechových místností.

Obrázek č. 1 Celkový náhled na výslechové místnosti v Pardubicích

- a) První „malá“ výslechová místnost bude sloužit zejména pro výslechy dětí, dále pak pro výslechy obětí trestných činů a svědků dotčených trestných činů, a to zejména znásilnění, pohlavní zneužívání, loupežné přepadení, nebezpečné pronásledování, nebezpečné vyhrožování a domácí násilí. Další plánované využití je **pro provedení neodkladného a neopakovatelného úkonu** (dle trestního řádu), kdy oběť bude maximálně chráněna, protože tohoto úkonu se dle trestního řádu účastní soudce, státní zástupce, pracovník OSPOD, obhájce obviněného (někdy i více obhájců dle počtu obviněných), psycholog, vyšetřovatel a zapisovatelka. Tedy nejméně 7 osob, které by jinak byly v přímém kontaktu s vyslýchanou obětí. Využitím výslechové místnosti se počet osob v přímém kontaktu s obětí sníží na 2 (vyšetřovatel, psycholog), jelikož výslech je možno on-line nahrávat na záznamové zařízení a přenášet na monitor do sousedních prostor. Ostatní osoby účastné na tomto úkonu jsou ve vedlejší technické místnosti, kde výslech sledují na obrazovce a s vyšetřovatelem komunikují prostřednictvím monitoru počítače. Tím je zajištěn pocit bezpečí a pokud možno v co největší míře zabráněno zvyšování psychické zátěže oběti. Neodkladný a neopakovatelný úkon slouží u soudu jako důkaz, kdy oběť nemusí být opětovně zatížena výslechem u soudu.

Obrázek č. 2: „Malá“ výslechová místnost

Druhá „velká“ výslechová místnost bude využívána jako podobným způsobem jako malá tam, kde bude např. více pachatelů a nebude třeba tak výrazná „útulnost“ prostředí s ohledem na psychický stav zúčastněných. V neposlední řadě bude využívána **pro rekognice** (dle trestního řádu), kdy za použití jednosměrného zrcadla bude poškozený nebo svědek maximálně chráněn před přímým kontaktem s poznávanou osobou (podezřelý, obviněný), při čemž hlavním cílem je chránit poznávajícího (oběť, svědek) před sekundární viktimizací a s ní i snížit psychickou zátěž obětí nebo svědků.

Obrázek č. 3 „Velká“ výslechová místnost

Třetí, technická a monitorovací místnost bude sousedící s oběma výslechovými místnostmi a bude s nimi propojena polopropustnými zrcadly. Tato místnou bude sloužit jako obslužná a budou se zde monitorovat dění v místnostech. Místnost bude určena i dalším účastníkům

řízení, jejichž účast při procesu je nezbytná, ale zároveň jsou rušícím elementem v přímém kontaktu s obětí. Jedná se například o soudce, obhájce, státní zástupce, pracovníky sociálních služeb, psychology a další specialisty. V této místnosti bude moci být zajištěn správný procesní průběh úkonu a zároveň nebude narušován výslech dítěte a dalších obětí trestných činů. Místnost bude vybavena kancelářskými stoly, židlemi a skříní a bude zde kompletní technické příslušenství pro sledování a případné nahrávání dění ve výslechových místnostech, včetně dvou LCD monitorů a jednoho televizoru. V případě provádění rekognice bude z této místnosti probíhat identifikace svědkem či obětí prostřednictvím polopropustného zrcadla.

Obrázek č. 4: Technická a monitorovací místnost

Obě vyšetřovací místnosti i technická místnost budou přístupny ze vstupní haly, kde bude také standardně vybavený kuchyňský kout pro přípravu občerstvení (konvice, běžné nádobí na nápoje a občerstvení, atd.) a oddělené samostatné sociální zařízení, které bude sloužit pouze pro potřeby vyšetřovaných osob.

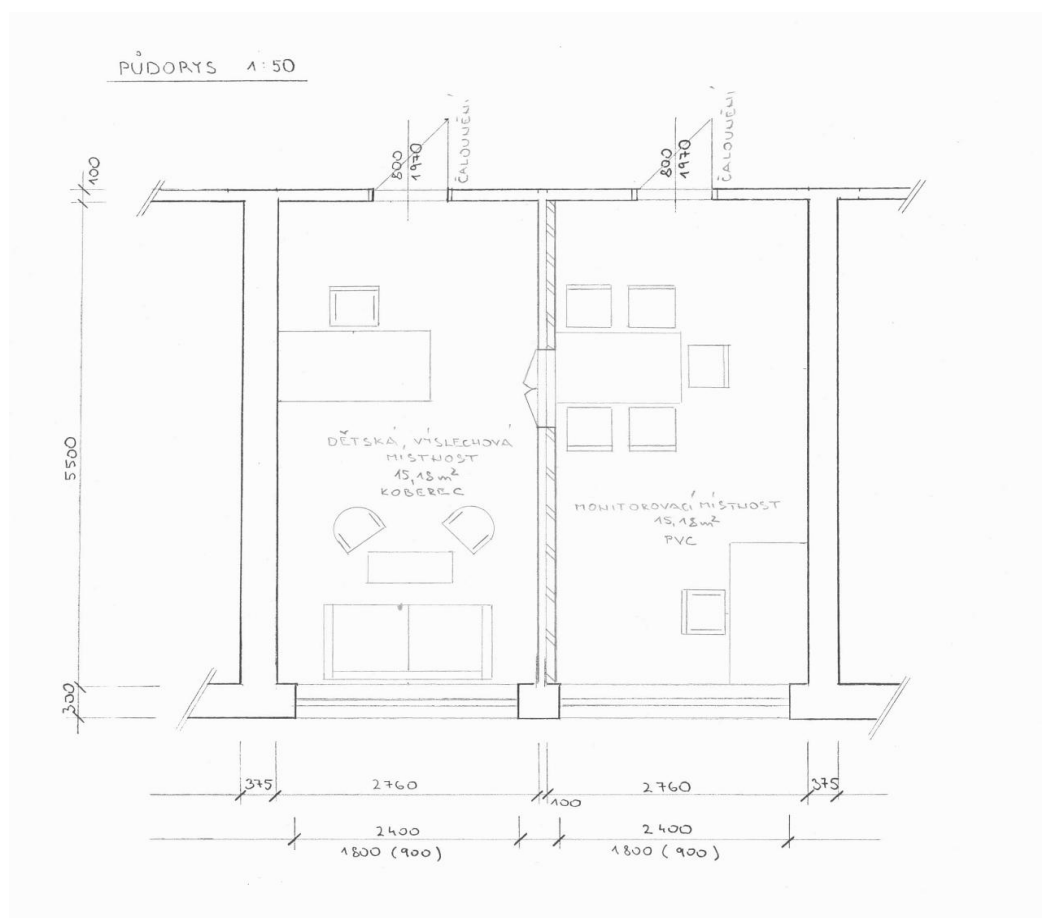
Obrázek č. 5: Vstupní hala a zázemí Speciálních vyšetřovacích místností v Pardubicích

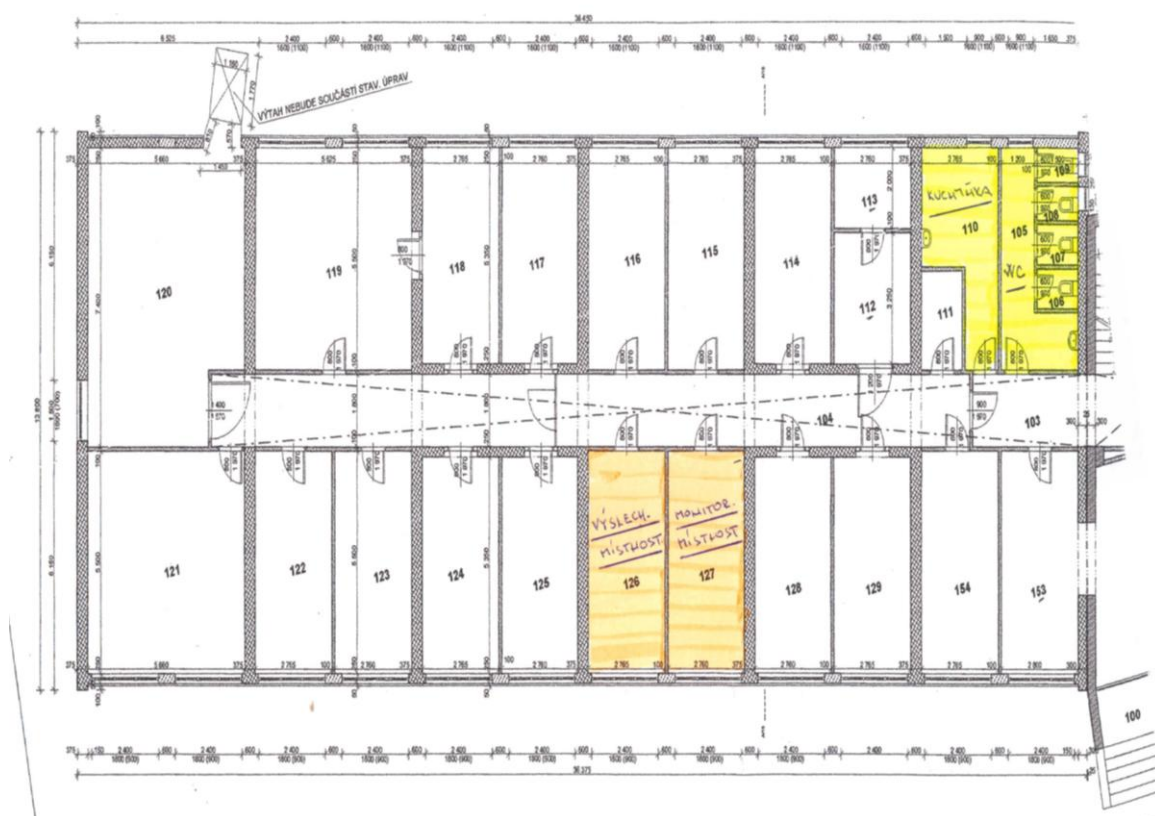
6.2 Speciální výslechová místnost ve Svitavách

Speciální výslechová místnost ve Svitavách bude sloužit spádově pro komisaře služby kriminální policie a vyšetřování obvodních oddělení Ústí nad Orlicí a Svitavy. Výslechová místnost bude umístěna v budově územního odboru KŘP Pk Svitavy, Purkyňova 2, Svitavy, v přízemí budovy. Tyto prostory jsou snadno dostupné od hlavního vchodu do budovy. Prostory se skládají ze dvou místností, které budou propojené polopropustným zrcadlem. Jedna místnost bude výslechová, určená hlavně pro výslech dětských obětí trestných činů a druhá technická a monitorovací.

Obrázek č. 6: Půdorys speciálních vyšetřovacích místností ve Svitavách

Obrázek č. 7: Půdorys umístění speciálních výslechových místností ve Svitavách

V případě omezení finančních prostředků z dotace preferujeme vybudování výslechových prostor v první řadě v sídle KŘP Pardubice a poté následně ve Svitavách.

Záznam obrazu a zvuku ve výslechové místnosti pro děti bude realizován pomocí tří vhodně umístěných kamer a mikrofونů, které pokryjí z potřebných úhlů celý prostor. Signály budou vedeny do vedlejší místnosti, ve které bude umístěno záznamové CCTV zařízení. Na jeho HDD bude zaznamenáván děj ve výslechové místnosti formou paralelních obrazových kanálů. Po ukončení záznamu bude možné tento záznam exportovat na DVD, USB. Současně se záznamem bude možné děj ve výslechové místnosti sledovat na LCD displejích a také poslouchat řeč prostřednictvím ozvučení. Pro zjednodušení a zautomatizování celého řešení bude využit i řídicí systém, jehož prostřednictvím bude možné dotykem prstu ovládat celou technologii.

Záznamové zařízení je koncipováno tak, že veškerá činnost probíhající ve výslechových místnostech je monitorována na uzavřeném okruhu, takže vstup nebo výstup signálu mimo tyto prostory není možný. Veškerou záznamovou techniku lze na požadavek oprávněného účastníka trestního řízení vypnout a pouze přenášet obraz a zvuk nebo zcela vypnout veškerou audio a video techniku.

Bezpečnost video a audio dat je zajištěna fyzickým oddělením signálu, data o výslechu jsou zaznamenávána prostřednictvím originálního programu „ETŘ“, který využívá vnitřní síť policie a je plně zajištěn proti neoprávněnému vstupu.

Navíc jsou obě místnosti zabezpečeny zejména mechanickými zábrannými prostředky a fyzickou ochranou objektu.